3. ЛЕШОК, МЕСТОПОЛОЖБА

Селото Лешок се наоѓа во Долни Полог, во југоисточното подножје на Шар Планина, 7 километри североисточно од градот Тетово и на 45 километри западно од Скопје.

Лешок има добра сообраќајна поврзаност. Населбата е поврзана со магистралниот пат Тетово-Јажинце, граничен премин на околу 17 километри, а Лешок е поврзан и со локалниот пат Лешок-Желино, од оклолу 6 километри и поврзан е со локален пат и со Јегуновце, преку Жилче и Шемшово околу 7 километри, а низ Лешок поминуваат планинските локални асвалтни патишта за Варвара и за Брезно и Јелошник.

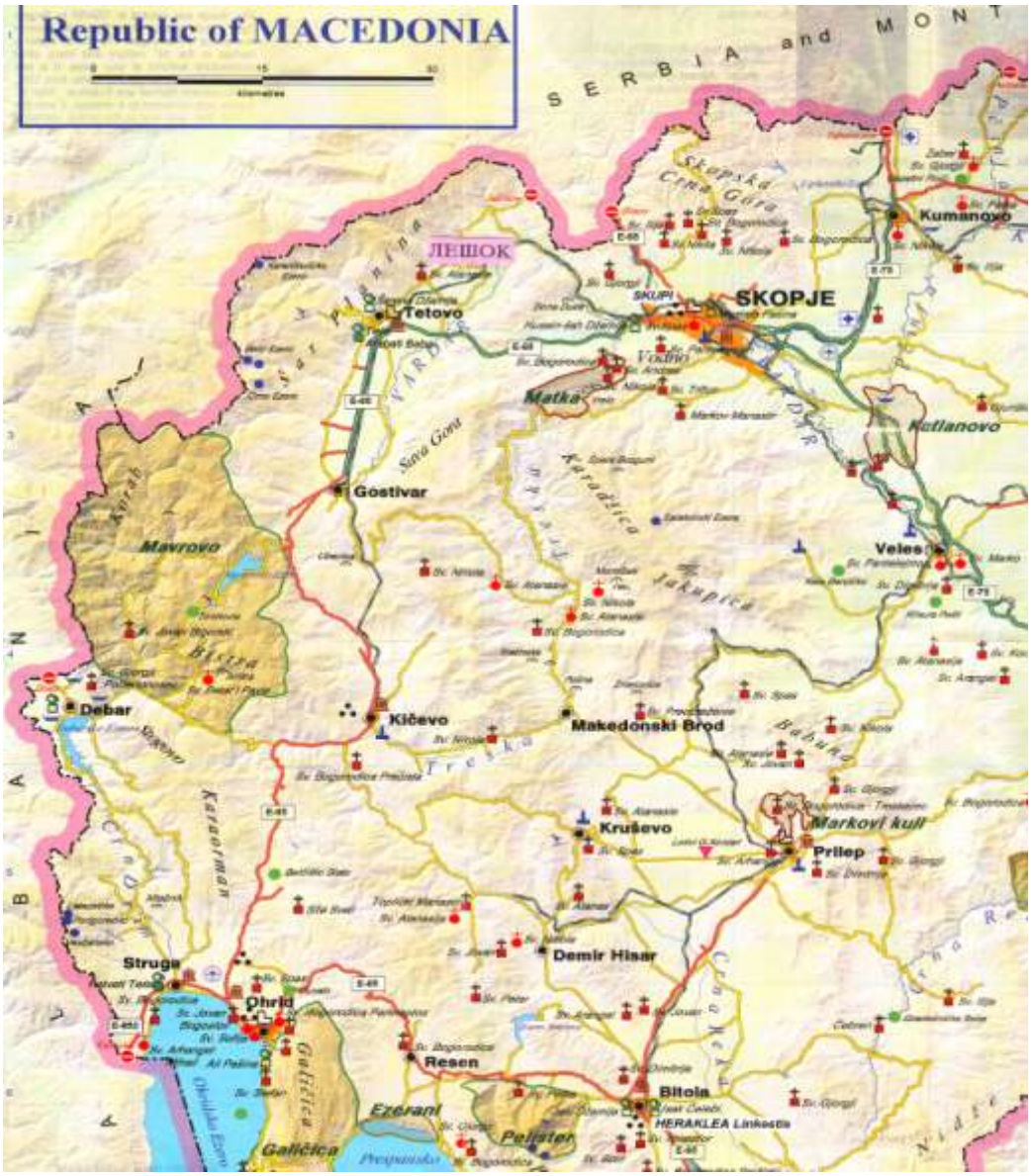

(Туристичка мапа на Македонија и црквите Св. Богородица и Св. Атанасие од Лешок)
(Tourist map of Macedonia and churches the Virgin Mary and St. Atanasie - Lesok)

Во завршна фаза е изградбата на патот Скопје-Радуша- Јегуновце по течението на реката Вардар преку Дервенската клисура, при што, патот ќе се скрати за преку 10-на километри и многу побрзо луѓето од Лешок и Долни Полог ќе комуницираат со главниот град Скопје.

Јужно од Лешок во полошката низина кај Ратае поминува Железничката линија Скопје-Кичево и многу години наназад имаше железничка станица Ратае, која е укината, но, верувам дека со приватизацијата на Македонските железници, повторно ќе се отвори железничката станица Ратае.

Шар Планина–национален парк

● (ПОВОД: ДЕЛУМНОТО ВКЛУЧУВАЊЕ. САМО НА ЈУЖНИОТ ДЕЛ. НА ШАР ПЛАНИНА ВО НАЦИОНАЛНИОТ ПАРК МАВРОВО)

Помини веќе еден месец од 5 јуни Светскиот ден за заштита и унапредување на човековата средина. Се укажа убава можност да сумираме што се направило во нашата Република за да ја зачуваме и да ја унапредиме природата што не опкружува.

Познато е дека во целот свет расте свеста за заштита на човековата средина, при што се склучени разни меѓународни конвенции и договори, формирани се разни здруженија на лубители на природата, а во одреден број земји се организирани и еколошки движења, кои прерасна дури и во политички партии со силно влијание. Во последно време нарасна свеста за решавање на еколошките проблеми и меѓу балканските земји, што е секако за поздравување, а може да се забележи дека зајакна свеста и во нашата земја, односно во нашата Република.

Сведоци сме за реагирањето на нашата јавност за трагедијата што се случи со Дојранското Езеро, не пуштањето отровни материи во Вардар, Пчиња и други неразумни загадувања и уништувања на природата, кои се случија последниве години. Свежо е донесувањето на Законот за забрана на изградба на нуклеарни електрани до 2000-та година во нашата земја, покрај многу други мерки кои се преземени во таа област. Имено, мерки се преземаат на разни пунктови и во разни средини за да се заштити воздухот, почвата и водата, потоа за заштита од неразумното користење и уништување на растителниот и животинскиот свет, за заштита на бучавата, за спречување изградба на објекти кои не се вклопуваат во просторните и животните услови итн.

Во СР Македонија, колку што ми е познато, донесени се и два закона за заштита на природата: Законот за заштита на природните реткости („Службен весник на СРМ" бр. 41/73, 42/76, 25/77 и 33/80), и Законот за заштита на националните паркови („Службен весник на СРМ бр. 33/80). Покрај основните законски регулирања во овая област, во нашата Република постојат и одредени здруженија, институции и поединци кои се за должени за заштитата на човековата средина, но дали сите тие, во рамките на нивните надлежности и задолженија, ги преземаат сите мерки за заштита на „божествената убавина". Познато е дека со споменатите закони се ставени под заштита повеќе природни реткости во СР Македонија. Во тая смисла направени се убави потези што за национални паркови веднаш по ослободувањето се прогласени Пелистер — 1948, Маврово — 1949 и Галичица — 1958 година и се ставени под посебна заштита. Колку што ми е познато, во рамките на националниот парк — Маврово влезен е само мал дел од јужна Шар Планина.

Мене лично не ми се познати мотивите и критериумите со кои во рамките на Националниот парк Маврово тогаш е вклучен само јужниот дел на Шар Планина. На мислење сум дека не смеело ни тогаш, а ни сега не саме да се дели Шар Планина. Зар може да го заштитуваме само еден мал дел од од Шар Планина, а да ги заборавиме и да не ги земеме во заштита прекрасните места и предели како што се Попова Шапка, Јелак, Љуботин, Плоча, Три Води, Шипковица и многу други извонредни предели на Шара, кои обилуваат со автентична природа, со редок растителен и животински свет, потоа со извонредни геолошки, геоморфолошки, хидролошки и други карактеристики, како и историското, културното, научното, а пред се, националното значење кое ги има за македонската нација. Зар има потреба да се потсетуваме дека во минатото како најопевана во песните и како национална гордост и непокор е токму Шар Планина, а автохтоната и ретка раса на овчарски кучиња — шарпланинци е позната во целиот свет. Ке дозволиме ли Шар Планина и понатаму да биде „распукната" и ќе бидеме ли рамнодушни ако се претвори во шумско стопанство за експлоатација на дрва и чакал и ако грубо се нарушува природата создавана со милениум?

Верувам дека оваа моа јавување ќе ја разбуди свеста како кај граѓаните, така и кај надлежните фактори и институции, а посебно во собранијата на општините Гостивар и Тетово, кои согласно чл. 7 од Законот за националните паркови се обврзени да покренат иницијатива конечно Шар Планина да се прогласи за национален парк во целата должина, бидејќи тоа е од општ интерес за општествената заедница.

Се надевам дека ќе биде исправена грешката која се направи во 1949 година и дека Шар Планина, повеќе нема да биде „распукана", оставена на неразумни уништувања, само поради нашата неодговорност несовесност и небудност.

Митко Спироски — Лешочки
Скопје

(Напис на Митко Спироски за Шар Планина, Нова Македонија од 12.07.1989 г.-Извор: ред. бр. 70)
(Article by Mitko Spiroski of Dappled Mountain- Shar Planina, New Macedonia since 12.07.1989-Source: No.70)

Инаку, во изминатите векови низ Лешок и покрај Лешочката река поминувал стариот коњски пат од Скопје, Радуша, Лешок преку Плоча и местата Преслап, Појатишта и Аништа за Призрен. Јас, верувам и очекувам дека во блиска иднина низ Лешок ќе поминува нов асвалтен пат за Призрен и дека кај местото Појатишта и Аништа на врвот Плоча на Шар Планина, ќе се отвори и граничен премин кон Косово, а, посебно со пуштањето на новиот асвалтен пат Скопје-Радуша-Јегуновце. Дај боже да го доживеам пуштањето на патот и граничниот премин од Лешок - Појатишта или Аништа преку Шара до Призрен во Косово.

Лешок е лоциран северно од Екваторот, на 42° 04' 00", и источно од Гринич, на 18° 41' 65".

Лешок на север се наоѓа на подножјето на Шар Планина, кон југоисток и југ кон Полог. Лешок е лоциран помеѓу, од најниското до највисокото место каде што се

изградени куќите, изнесува нешто повеќе од 150 метри; најниската точка се наоѓа на 450 м.н.в., до 700 м.н.в.

Највисоките делови од Шар Планина во пролет, а дури и во лето се под бела снежна покривка, а со поглед од Полог може да се види шаренило од бел снег и зелени и разни бои на површини, за што и народот ја нарекол Шар Планина. Во античко време на Филип I I Македонецот и Александар Македонски, македонската држава на север се протегала до и околу Шар Планина, која била наречена Скард-Skardus.

Од месноста Плоча на Шар Планина извира Лешочката Река, поминува покрај Лешечкото кале, дел од реката тече низ Лешок и дел се спушта од исток кон соседното село Слатина. Во пролетниот период кога водотекот е поголем Лешочката Река се слева во Вардар, кај Копанце.

Лешок се граничи со селото Слатина, од источната страна, а на запад се граничи со селото Непроштено.

(Фото: Митко Спироски, април 2006, Поглед на Лешок и Шар Планина од Полог кај Ратае)
(Photo: Mitko Spiroski, April, 2006, View to Lesok and Shar Planina of Polog from Ratae)

Лешок на југ се граничи со селото Жилче и Ратае, а на север се граничи со планинските села Варвара и Брезно.

Селото Лешок и неговиот селски атар се простира еден дел од шарпланинската падина и еден дел од Полошката Рамнина, при што атарот на Лешок се граничи со атарите на околните села Слатина, Брезно, Варвара, Непроштено, Ратае и Жилче.